

Parti her i dette Thing vil søge gjennemført, et Andet er, hvad det efter Alt, hvad man kan se og dømme, er muligt at faae gjennemført. Rige over for dem, der ville dette, staar et andet heller ikke ubetydeligt Parti, der gjerne vil se en ren Indkomstskat gjennemført og derigjennem komme til Medfættelser i Tolden. Men det synes ikke, at disse to Partier ere i Stand til at forene sig om en praktisk Løsning af Spørgsmaalet. Det synes, som om der paa begge Sider staas for bestemt paa de Anstuelser, man engang har dannet sig til, at der vil blive opnaaet nogen Enighed. Hvis Enighed var til at opnaa, vilde man ganske sikkert være rykket et Resultat en Del nærmere. Saaledes som Situationen nu er, kan jeg ikke faae anden Opfattelse, end at det tredje Parti, som gjør Sit til at modsætte sig enhver Indkomstskat — den være en ren Indkomstskat eller en Indkomst- og Formueskat — at dette tredje Parti, der ogsaa er repræsenteret — ganske vist maasse svagt nok, men dog repræsenteret — og som føler sig stærkt ved den Tro, det har paa, at det til Syvende og Sidst i dette Spørgsmaal har en større Del af Befolkningen med sig, end man tror, ja, som til lige føler sig stærkt paa Grund af, at det har en Følelse af, at Løngjælsen efter en Indkomstskat — den være nu saa eller saa — kun er ringe hos mange af de Medlemmer, der synes at være stemte for den (S. Kjær: Maa jeg bede om Ordet!) — er det Parti, der for Dieblisset har den bedste Udfigt, da den eneste Vej, der efter min Mening er at gaa, hvis man for Dieblisset vil søge at gennemføre en Loldreform, er at slutte sig til det Forslag, der er forelagt os af Regjeringen med de Modifikationer, som man maa anse for nødvendige. Jeg vil ikke sige, at dette Forslag i alle Punkter har min Sympathi, ja, jeg skulde endog saa hellere have set, at det slet ikke var fremkommet; men vil man en Loldreform, maa man indskrænke sig til saadanne Medfættelser, som Landets finansielle Tilstand kan taale uden Indspørelse af nye Skatter. Jeg har i det lille Mindretalsvotum, som jeg har ladet astrykke i Betænkningen, udtalt, at jeg havde ønsket, at denne Loldreform først var fremkommen om en 5—6 Aar. Da vilde vor finansielle Stilling være os klarere end nu, og det vil være sandsynligt, Mere kan man ganske vist ikke sige for Dieblisset, at man til den Tid kan gaa til selv betydeligere Medfættelser af Tolden, uden at fordre nye Skatter. Det vil da være en meget rimeligere Vej, at gaa i Skattevesenets Reform; men vil man ikke vente, vil man have Sagen frem nu, mener man, at det økonomiske Resultat, der kan vindes ved det Forslag, der er os forelagt, er saa overordentlig vigtigt, ja saa bliver man nødsaget, tror jeg, til at indskrænke sig til at tage Regjeringens Forslag med de enkelte Modifikationer, som man kan blive enig om, men saaledes, at man dog tager Regjeringens Forslag som det Grundlag, man arbejder paa. — Der er et andet

almindeligt Spørgsmaal, der har været fremme i Udvalget, som jeg vil udtale mig med et Par Ord om, det er Beskyttelsen. Skjøndt jeg i Resultatet naaer henimod det, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Mørk) ønsker, nemlig en ringere Medfættelse i Beskyttelsen, end Regjeringen har foreslaaet, ere mine Grunde derfor dog meget forskellige fra hans, og jeg kan for mit Vedkommende ikke være fornøjet med den Motivering, han igaar gav af sine Forslag. Der var specielt en Uttring, jeg maa modsige, idet han nemlig gik ud fra, at en Medfættelse i Beskyttelsestolden vilde komme til at bevirke en Medfættelse i Arbejdslønnen. Dette er efter min Mening umuligt. Paa Arbejdslønnen vil der i det Store og Bessentlige ikke udværes nogen Indflydelse derved, at man beholder Beskyttelsen eller ophæver den. Derimod er der et andet Forhold, som jeg tror, man maa lægge nogen Bægt paa. Vi have her i Landet i gamle Dage haft en fuldstændig beskyttet Industri og Haandværk, beskyttet paa mange Maader. Vi have haft Laugsvæsenet fuldt udviklet og det har gjort sin Nytte, skjøndt det ogsaa har gjort Ståde. Det var en Maade at beskytte paa. En anden Maade var den, at al Industri og Haandværk var bunden til Kjøbstæderne. En tredje Maade er den, der her er Tale om, nemlig at man beskytter Landets Industri overfor Udlandet. Gjennem hele denne Beskyttelseslovgivning har Staten, jeg vil ikke sige villet hævde, men kom i alt Fald ifølge deraf til at hævde en jevn Middelstand i Byerne, det Samme som Staten igjennem Love om Jættevæsenet og gennem andre Landbolove har søgt at hævde for Landets Vedkommende. Nu er det ganske sandt, at alle den Slags indskrænkende Love maa paa den ene eller den anden Maade lidt efter lidt forsvinde, og at det er naturligt, at al Beskyttelse efterhaanden tages bort; men har der en Gang udviklet sig en vis bestemt social Tilstand paa Grund af Landets Love, da skal man vist være noget varsom med at gjøre Forandring deri. Jeg tror ligeledes, at overfor den Udvikling, som vi efter al Sandsynlighed gaa imøde, vil det kunne have sin Betydning at have en uafhængig, nogenlunde velstillet Middelstand i Byerne; de Bevægelser, som for Dieblisset ere oppe her i Landet og mange andre Steder, have efter min Opfattelse kun ringe Betydning for Landet, og det just, fordi man ved den tidligere Lovgivning har sikret sig en uafhængig og velstaaende Middelstand, som er i Besiddelse af den største Del af Jorden. Det vil ikke være af Veien, om en lignende Stilling var tilstede i Byerne, men det er imidlertid kun i ringe Grad Tilfældet; men jeg tror, at man skal betænke sig noget, inden man fremkommer med Forslag, som kunne bevirke, at Middelstanden i Byerne hurtig deler sig i en mere eller mindre velhavende Bestanddel og en Arbejderbestanddel. Det er muligt, at man ved en moderat Beskyttelse er